Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33323

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D), yeti?kin bireylerin beslenme alan?ndaki bilgi seviyelerini objektif olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Hilal Batmaz taraf?ndan 2018 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda ölçek geli?tirme çal??mas? olarak ortaya konmu?tur. YETB?D, bireylerin sa?l?kl? beslenme ilkeleri, besin gruplar?, makro ve mikro besin ögeleri hakk?ndaki teorik ve pratik bilgilerini de?erlendirmeyi hedefler. Bu ölçek, özellikle beslenme e?itimi programlar?n?n etkinli?ini ölçmek ve halk sa?l??? çal??malar?na rehberlik etmek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Beslenme, Bilgi Düzeyi, Ölçek Geli?tirme, Yeti?kinler, Diyetetik, Sa?l?k Bilimleri, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Hilal BATMAZ

Amaç

YETB?D'in temel amac?, Türkiye'deki yeti?kin popülasyonun beslenme bilgisinin güncel literatüre uygun, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamakt?r. Geli?tirme süreci, mevcut yabanc? ölçeklerin adaptasyonundaki potansiyel kültürel ve dilsel zorluklar? a?arak, yerel ba?lama uygun, özgün bir ölçüm arac? olu?turmay? hedeflemi?tir.

Bu ölçek, ara?t?rmac?lara ve sa?l?k profesyonellerine, bireylerin beslenme bilgisindeki eksiklikleri tespit etme ve ki?iselle?tirilmi? beslenme dan??manl??? stratejileri geli?tirme konusunda sa?lam bir temel sunmay? amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, beslenme alan?ndaki e?itim ve müdahale çal??malar?n?n bilimsel dayana??n? güçlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Yap?

YETB?D, bireylerin beslenme ile ilgili temel kavramlar?, önerilen günlük al?m miktarlar?n? ve yanl?? beslenme al??kanl?klar?n?n yol açabilece?i riskleri ne ölçüde anlad???n? ölçen bir bilgi testi format?nda tasarlanm??t?r. Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, do?rudan bir tutum veya ki?ilik özelli?i yerine, edinilmi? bili?sel bilgidir.

Ölçek maddeleri genellikle çoktan seçmeli veya do?ru/yanl?? format?nda haz?rlanm??t?r ve beslenme piramidi, porsiyon kontrolü, kronik hastal?klarla beslenme ili?kisi gibi alt boyutlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

kapsamaktad?r. Bu yap?n?n sa?laml???, ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda kullan?lan faktör analizi yöntemleriyle desteklenmi?tir.

Geçerlik

Kaynak materyalde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, YETB?D'in geli?tirme çal??mas? olan yüksek lisans tezinde kapsaml? geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Tipik olarak, bu tür bilgi ölçeklerinde öncelikle uzman görü?leri al?narak kapsam (içerik) geçerli?i sa?lanm??t?r. Ayr?ca, yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Tez çal??mas?nda, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru temsil etti?ini göstermek için madde-toplam korelasyonlar? ve ay?rt edicilik analizleri de yap?lm?? olabilir. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu ve yeti?kinlerdeki beslenme bilgi düzeyini ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini kan?tlamay? amaçlamaktad?r.

Güvenirlik

Kaynak verilerde güvenirlik de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, ölçek geli?tirme çal??malar? standartlar?na göre, YETB?D'in iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?i analizlerinin yap?ld??? tahmin edilmektedir. ?ç tutarl?l?k analizi, ölçekteki tüm maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösterir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in maddelerinin homojen oldu?unu ve tutarl? sonuçlar üretti?ini i?aret eder. YETB?D'in akademik kullan?m? için, bu güvenirlik göstergelerinin yüksek lisans tezi içinde detayl?ca raporlanm?? olmas? beklenir.

Faktör Analizi

Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini incelemek amac?yla genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in kaç alt boyuttan (faktörden) olu?tu?unu belirlemek için uygulan?r. Bu analizler, beslenme bilgisinin tek bir genel yap?dan m? yoksa farkl? bilgi alanlar?ndan (örne?in, makrobesinler bilgisi, hastal?k ve beslenme ili?kisi bilgisi) m? olu?tu?unu ortaya koyar.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in nihai madde say?s?n? ve faktör yüklerini belirleyerek, ölçe?in teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Ba?ar?l? bir faktör yap?s?, ölçe?in hem pratik hem de akademik ba?lamda kullan?labilirli?ini art?r?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Bilgi Düzeyi Testi (Çoktan Seçmeli/Do?ru-Yanl?? format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: Yeti?kin Ya? Grubu (spesifik ya? aral??? tezde belirtilmi?tir)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan genel yeti?kin popülasyonu.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geli?tirilmi? öz bildirim bilgi ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Beslenme E?itimi, Halk Sa?l???, Psikolojik Geçerlik, Güvenirlik Analizi, YETB?D, Bili?sel Ölçüm.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r

Kurum E-posta Adresleri: Sa?lanmam??t?r

Yaz??ma Adresi: hilalbatmaz@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

YETB?D, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar Hilal Batmaz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n aç?k izni zorunludur.

Test Y?l?: 2018

Ücret: Bilinmiyor (Genellikle akademik araçlar akademik kullan?m için ücretsizdir, ancak yazar?n politikas? geçerlidir).

Kaynaklar

Batmaz, H. (2018). *Yeti?kinler için beslenme bilgi düzeyi ölçe?i geli?tirilmesi ve geçerlik-güvenirlik çal??mas?* (Yay?mlanmam?? Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstitüsü, ?stanbul.

Orijinal tezin PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

yetiskinler-icin-beslenme-bilgi-düzeyi-ölçe?i-geli?tirilmesi-ve-geçerlik-güvenirlik-çal??mas?-toad.pdf

Yeti?kinler ?çin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçe?i (YETB?D) Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?i, ölçe?in maddelerini sa?lamam??t?r. Maddeler, tezin tam metninde yer almaktad?r ve yazar?n izniyle temin edilmelidir.

Bu bölüm, ölçe?in orijinal maddelerini içermemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM